

A Tiszavölgyi Társulattól a VTOSZ-ig

A hasonló vagy azonos szervezetek összefogása, a közös, koordinált fellépés a szervezetek érdekében évszázados hagyománnyal rendelkezik Magyarországon is. A Tiszavölgyi Társulatot 1846-ban Pesten olyan jelentős történelmi személyiségek hozták létre, mint **gróf Andrássy Gyula** vagy **Lónyai Menyhért** és támogatta megalakítását **gróf Széchenyi István**, a Helytartótanács Közlekedési Bizottmányának a vezetője is. Ide tartoztak abban az időben a vizek szabályozásával, a lecsapolással, az ármentesítéssel és a csatornázással kapcsolatos ügyek. A Tiszavölgyi Társulat – bár konkrét feladatokra, a Tisza szabályozásában résztvevő társulatok munkájának összefogására jött létre – mégis az első magyar víztársulati érdekképviselői szervezetnek tekinthető.

A magyarországi társulati érdekképviselőnek voltak kiemelkedő időszakai és hullámvölgyei. Az első jelentős hullámvölgy az elbukott szabadságharc után következett be, mert bár a Tisza szabályozási munkái 1849 után is folytatódtak, szakmapolitikai szervezetek nem működhettek. Így a Tiszavölgyi Társulat is csak a kiegyezést követően, 1878-ban alakult újjá gróf **Lónyay Menyhért** elnökletével. Titkára és a társulati működés fejlesztésének meghatározó személyisége **Darányi Ignác**, későbbi fölmívelésügyi miniszter volt.

A Duna közvetlen vízgyűjtőterületén lecsapolási és folyószabályozási munkák egyaránt voltak már a XIX. század elején is. Nem véletlen, hogy az egyik legelismertebb társulati mérnök és vezető, **Beszédes József** éppen a Sárvíz szabályozásával alapozta meg hírnevét. A Duna-völgyi társulatok összefogására mégis csak a XX. század elején, 1909-ben kerül sor a Dunavölgyi Vízi Társulatok Szövetségének megalakításával.

Az első világháború, majd a terület elcsatolások eléggé szétzilálták a magyar víztársulati rendszert. Évek kellettek a rendeződéshez és annak tudomásul vételéhez, hogy a vízrendszerek jelentős része a határon túlra került. A Tiszavölgyi Társulat és a Dunavölgyi Vízi Társulatok Szövetsége helyébe, az 1923-ban elfogadott törvény alapján a Tisza-Dunavölgyi Társulat lépett. Az egyesülés 1924. április 7-én meg is történt, így ez a szervezet látta el az 1923. évi XL. törvény alapján a víztársulatok egységes érdekképviselőt.

A következő vészterhes időszak 1948-ban következett be. A Tisza-Dunavölgyi Társulat 1948. február 4-i közgyűlésén jelentette be **Vas Zoltán**, hogy a Gazdasági Főtanács január 21-i döntése alapján sor kerül a társulatok államosítására és minden vagyonuk az államra száll. Az államosítás 1948. június 2-án kezdődött meg és ezt követően megszűnt az érdekképviselői szervezet is.

Történelmi távlatokhoz képest viszonylag hamar kiderült, hogy a víztársulatok nélkül a helyi vízgazdálkodási (elsősorban belvizes) problémák kezelhetetlenek. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1957. augusztus 31-i (1957. évi 48. számú törvényerejű rendeletében) a vízkár-elhárítás és az öntözés érdekében engedélyezte a víztársulatok újjáalakítását. Ezt követően, főleg az 1960-as évek elején alakultak meg (alakultak újjá) a társulatok. Érdekképviselőjük azonban nem volt, felügyeletüket az OVF főigazgató-helyettese látta el.

Az 1964. évi IV. törvény (vízügyi törvény) VII. fejezete már tartalmaz a társulatokra vonatkozó szabályozást. 1967. március 30-án, Budapesten megalakult a társulatok érdekképviselői szervezete a Vízgazdálkodási Társulatok Országos Választmánya (VTOV). Első elnöke **Sebestyén Gyula** országgyűlési képviselő, a kövágóórsi termelőszövetkezet elnöke lett.

Külön elemzést érdemelne az a 25 év (1967-től 1992-ig), amíg a VTOV működött. Nyilván volt egyfajta önállósága, amelyet főleg elnökként és a vezetőségben dolgozó „fontos elvtársak” biztosítottak a számára, ugyanakkor meg volt az az állami felügyelet - az OVH Vízügyi és Társulati Főosztálya részéről - amely gondoskodott a társulatok és az érdekképviselő „irányban tartásáról”. De erről többet tényleg az utolsó élő vezetők egyike, **dr. Ózsvári László** tudna mondani, aki 1986-tól volt a VTOV egyik elnökhelyettese.

1992. januárjában megalakult a Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége, a független érdekképviselői szervezet. Ezzel talán a másfél századdal korábbi hagyományokhoz, **Széchenyi, Andrássy, Lónyay, Darányi** szellemiségéhez lehetett visszanyúlni. És bízni lehet benne, az is látszik: nem öncélú ünneplés a VTOSZ megalakulásának 25. évfordulójáról való megemlékezés, hanem egy 170 éves hagyománynak szerény módon történő folytatása.